

Saikne ar realitāti un atbalsts

Uzņēmumu sadarbība ar augstskolām palīdz samazināt plaisu, kas šķir izglītības sistēmu un darba tirgu. Latvijas uzņēmumi šai ziņā ir rosīgāki, nekā varētu domāt, tomēr augstskolas gaida atbalstu un saka - sadarbības nevar būt par daudz.

Mēs vienmēr gribam, lai uzņēmumi būtu aktīvāki, par Rīgas Tehniskās universitātes sadarbību ar uzņēmējiem saka RTU rektors akadēmiķis **Ivars Knēts**.

Pārāk maz atbalsta zinātni

Visvairāk sadarbības un atbalsta trūkst zinātnes jomā, uzskata RTU rektors. "Saskaņā ar ES prasībām līdz 2010. gadam zinātnes attīstībā vajadzētu ieguldīt 3 % IKP ar apdomu, ka 1 % ir valsts finansējums un 2 % - uzņēmumu ieguldījumi. Pašlaik valsts finansējums zinātnei ir 0.18 % , bet valdība ir apņēmusies līdz 2010. gadam sasniegt vienu procentu, katru gadu palielinot atbalstu par 0.1 vai 0.15 % gadā. Savukārt no uzņēmumu puses šādu virzību nejut, saka RTU rektors.

Runājot par RTU un uzņēmumu sadarbības jomām, RTU rektors min četrus vaļus: prakses vietas, zinātnisko darbu tematiku, mācību materiālo bāzi un stipendijas. Par pēdējām rektors teic: "Laba lieta, taču tās palīdz tikai dažiem studentiem, bet neuzlabo studiju procesu." Uz jautājumu, vai stipendiju devēji cenšas piesaistīt perspektīvus kadrus, Ivars Knēts atzīst, ka firmas gribētu gan, bet tā nenotiek, jo "mūsu dienās tādi vergu līgumi nevar būt". Tiesa, ir firmas, kas atnāk un pasaka: "Mēs gribam maksāt ceturtā pietkā kursa studentam stipendiju, lai viņš pēc tam nāk pie mums", stāsta I. Knēts. Bet tas esot par vēlu, jo beidzamajosursos brīvu studentu praktiski nav.

2002. gadā RTU izveidoja atklāto sabiedrisko fondu, kuram sponsori var ziedot naudu, saņemot nodokļu atlaides. Uzņēmēji kļūst devīgāki, liecina fonda piesaistītie līdzekļi: pirmajā gadā tie bija 18 tūkst. latu, bet pērn jau - 82 tūkst. "Par šo naudu iekārtotas auditorijas, iegādāti datori un programmas," stāsta rektors. Kā ļoti dāsnus sadarbības partnerus I. Knēts min Latvijas dzelzceļu, arī Latveņergo un Siemens. Grindeks nodrošina prakses vietas un tematiku studentu bakalauru un maģistru darbiem. "Tēmas ir reālas, un studenti - ieinteresēti," stāsta rektors.

Viens no motīviem, kas pamudina uzņēmumus sadarboties ar augstskolām, ir kvalificētu speciālistu trūkums, it īpaši tas jūtams būvniecības jomā. Latvijas Lauksaimniecības universitātes Lauku inženieru fakultātes dekāns Ritvars Sudars stāsta, ka viņa vadītā fakultāte šogad plāno uzņemt 75 studentus - 60 budžeta vietas un 15 par maksu. Studētgrībētāju ir vairāk, arī pieprasījums pēc speciālistiem ir, taču, kā apgalvo dekāns, "fiziski vairāk nevaram uzņemt". Praktiski visi studenti no 3. kursa strādā. "Dienā, " saka dekāns, jo cieš studiju kvalitāte. Bet tā tas ir, un visiem būvniecības uzņēmumiem, kas vēlas piesaistīt praktikantus, cerībā uz kvalificētiem darbiniekiem, studentu nepietiek, saka dekāns. "Kas pirmie atnāk, kas vairāk apsola, tie arī dabū. Studenti arī vairs nav vakarējie," par savējiem smaida dekāns. Prakses ir galvenais sadarbības veids, bet nebūt ne vienīgais. Par ļoti vērtīgu dekāns uzskata to, ka uzņēmuma Kalnozols Celtniecība pārstāvji regulāri lasa lekciju kursu par darba organizāciju būvniecībā. Ar uzņēmumu atbalstu iekārtota datorklase, veikts remonts u.c. Ar lielākajiem partneriem - to starpā Kalnozols Celtniecība, DHB, Knauf, Tenax, BKD u.c.- ir noslēgti dažāda apjoma sadarbības līgumi. "Interese pieaug, bet partneru varētu būt vēl vairāk," saka dekāns.

Uzņēmumi iegūst visu

Sadarbība ir laba, bet ne izcila, tieši tāpēc pavisam drīz tiks veidots Latvijas Universitātes (LU) Karjeras Iespēju dienests, kura uzdevums būs koordinēt un veicināt šādu sadarbību, pauž LU Sabiedrisko attiecību departamenta direktors Jānis Palkavnieks. Viņaprāt, beidzamajos gados nākusi klāt izpratne, ka sadarbības ir abpusēji izdevīgi. "Augstskola iegūst prakses vietas, atbalstu pētījumiem, stipendijas un vienkārši potenciālo darba devēju līdzdalību. Uzņēmumi iegūst labi sagatavotus speciālistus, inovācijas, lietišķo pētījumu rezultātus un prestižu, saka LU pārstāvis.

Signe Knipše